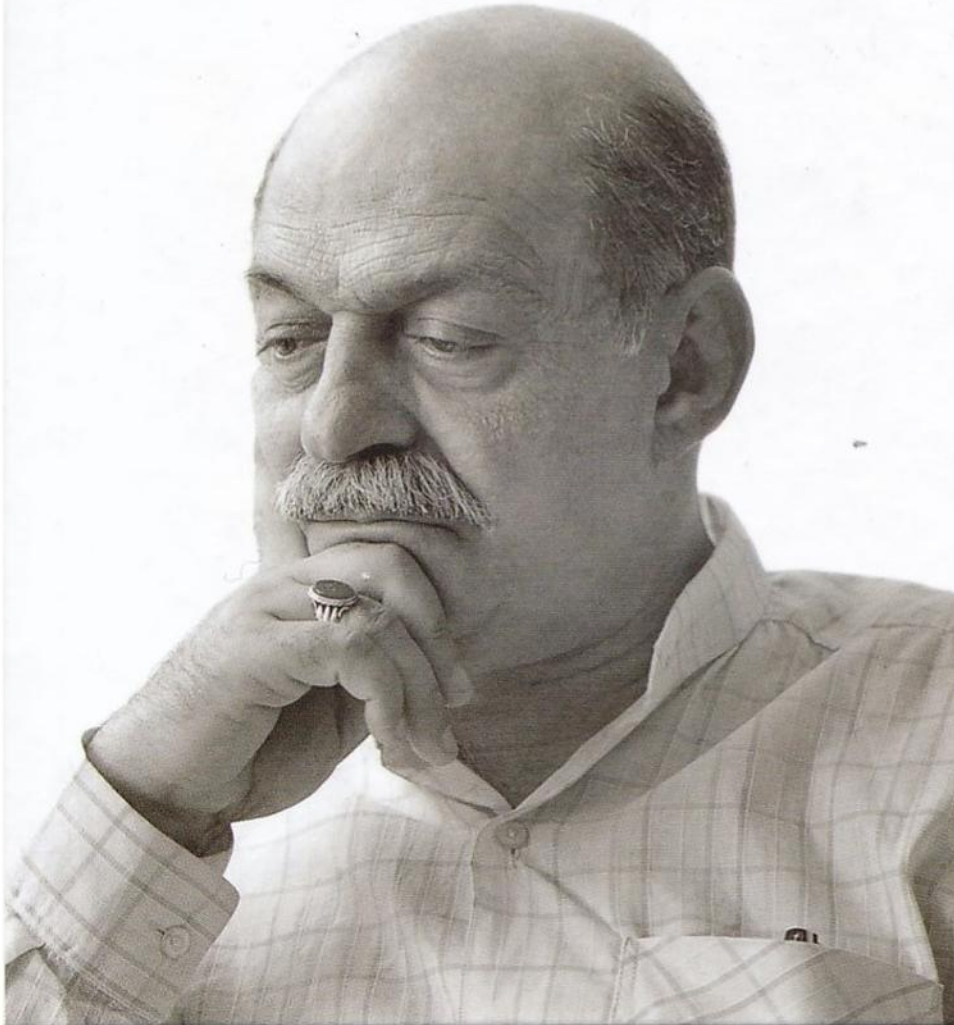

حسن کسائی

زندگی و موسیقی

محمدجواد کسائی

سرشناسه: کسائی، محمدجواد، ۱۳۴۶-، گردآورنده.
عنوان و نام پدیدآور: حسن کسائی؛ زندگی و موسیقی / محمدجواد کسائی.
مشخصات نشر: تهران؛ هنر موسیقی، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۳۳۲ ص.؛ مصور، عکس، نمونه؛ ۱۷×۲۴ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۵۰۵-۹-۶
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
موضوع: کسائی، حسن، ۱۳۰۷ - ۱۳۹۱.
موضوع: نی‌نوازان -- ایران -- اصفهان -- مصاحبه‌ها
موضوع: موسیقی‌دانان ایرانی -- قرن ۱۴ -- خاطرات
رده‌بندی کنگره: ML۴۱۰
رده‌بندی دیویی: ۷۸۹/۸۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۵۲۹۸۸

حسن کسائی؛ زندگی و موسیقی

محمدجواد کسائی
آماده‌سازی مقدماتی: امید امساکی؛ مؤسسه فرهنگی هنری نغمه گشایش
ویراستار: محمدرضا ضیاء
نمونه‌خوان نهایی: یوسف خوش نظر
طراح جلد: ترانه کسائی
ناشر: هنر موسیقی
مدیر اجرایی: مزگان زرین‌نقش
طراح گرافیک متن: استودیو مرکزی، راشین جیحون
چاپ اول: ۱۴۰۳ شمارگان: ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۸۵۰ هزار تومان
چاپ: نوید نواندیش
© حق چاپ برای ناشر محفوظ است.
مرکز پخش: انتشارات هنر موسیقی: ۴۴۲۶۳۴۴۴ (۰۲۱)

www.honaremusighi.com
Email: honaremusighi@gmail.com
Tel: (+9821) 44263444

آشارات هنر موسیقی

۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۱
۶۲۲
۶۲۳
۶۲۴
۶۲۵
۶۲۶
۶۲۷
۶۲۸
۶۲۹
۶۳۰
۶۳۱
۶۳۲
۶۳۳
۶۳۴
۶۳۵
۶۳۶
۶۳۷
۶۳۸
۶۳۹
۶۴۰
۶۴۱
۶۴۲
۶۴۳
۶۴۴
۶۴۵
۶۴۶
۶۴۷
۶۴۸
۶۴۹
۶۵۰
۶۵۱
۶۵۲
۶۵۳
۶۵۴
۶۵۵
۶۵۶
۶۵۷
۶۵۸
۶۵۹
۶۶۰
۶۶۱
۶۶۲
۶۶۳
۶۶۴
۶۶۵
۶۶۶
۶۶۷
۶۶۸
۶۶۹
۶۷۰
۶۷۱
۶۷۲
۶۷۳
۶۷۴
۶۷۵
۶۷۶
۶۷۷
۶۷۸
۶۷۹
۶۸۰
۶۸۱
۶۸۲
۶۸۳
۶۸۴
۶۸۵
۶۸۶
۶۸۷
۶۸۸
۶۸۹
۶۹۰
۶۹۱
۶۹۲
۶۹۳
۶۹۴
۶۹۵
۶۹۶
۶۹۷
۶۹۸
۶۹۹
۷۰۰
۷۰۱
۷۰۲
۷۰۳
۷۰۴
۷۰۵
۷۰۶
۷۰۷
۷۰۸
۷۰۹
۷۱۰
۷۱۱
۷۱۲
۷۱۳
۷۱۴
۷۱۵
۷۱۶
۷۱۷
۷۱۸
۷۱۹
۷۲۰
۷۲۱
۷۲۲
۷۲۳
۷۲۴
۷۲۵
۷۲۶
۷۲۷
۷۲۸
۷۲۹
۷۳۰
۷۳۱
۷۳۲
۷۳۳
۷۳۴
۷۳۵
۷۳۶
۷۳۷
۷۳۸
۷۳۹
۷۴۰
۷۴۱
۷۴۲
۷۴۳
۷۴۴
۷۴۵
۷۴۶
۷۴۷
۷۴۸
۷۴۹
۷۵۰
۷۵۱
۷۵۲
۷۵۳
۷۵۴
۷۵۵
۷۵۶
۷۵۷
۷۵۸
۷۵۹
۷۶۰
۷۶۱
۷۶۲
۷۶۳
۷۶۴
۷۶۵
۷۶۶
۷۶۷
۷۶۸
۷۶۹
۷۷۰
۷۷۱
۷۷۲
۷۷۳
۷۷۴
۷۷۵
۷۷۶
۷۷۷
۷۷۸
۷۷۹
۷۸۰
۷۸۱
۷۸۲
۷۸۳
۷۸۴
۷۸۵
۷۸۶
۷۸۷
۷۸۸
۷۸۹
۷۹۰
۷۹۱
۷۹۲
۷۹۳
۷۹۴
۷۹۵
۷۹۶
۷۹۷
۷۹۸
۷۹۹
۸۰۰
۸۰۱
۸۰۲
۸۰۳
۸۰۴
۸۰۵
۸۰۶
۸۰۷
۸۰۸
۸۰۹
۸۱۰
۸۱۱
۸۱۲
۸۱۳
۸۱۴
۸۱۵
۸۱۶
۸۱۷
۸۱۸
۸۱۹
۸۲۰
۸۲۱
۸۲۲
۸۲۳
۸۲۴
۸۲۵
۸۲۶
۸۲۷
۸۲۸
۸۲۹
۸۳۰
۸۳۱
۸۳۲
۸۳۳
۸۳۴
۸۳۵
۸۳۶
۸۳۷
۸۳۸
۸۳۹
۸۴۰
۸۴۱
۸۴۲
۸۴۳
۸۴۴
۸۴۵
۸۴۶
۸۴۷
۸۴۸
۸۴۹
۸۵۰
۸۵۱
۸۵۲
۸۵۳
۸۵۴
۸۵۵
۸۵۶
۸۵۷
۸۵۸
۸۵۹
۸۶۰
۸۶۱
۸۶۲
۸۶۳
۸۶۴
۸۶۵
۸۶۶
۸۶۷
۸۶۸
۸۶۹
۸۷۰
۸۷۱
۸۷۲
۸۷۳
۸۷۴
۸۷۵
۸۷۶
۸۷۷
۸۷۸
۸۷۹
۸۸۰
۸۸۱
۸۸۲
۸۸۳
۸۸۴
۸۸۵
۸۸۶
۸۸۷
۸۸۸
۸۸۹
۸۹۰
۸۹۱
۸۹۲
۸۹۳
۸۹۴
۸۹۵
۸۹۶
۸۹۷
۸۹۸
۸۹۹
۹۰۰
۹۰۱
۹۰۲
۹۰۳
۹۰۴
۹۰۵
۹۰۶
۹۰۷
۹۰۸
۹۰۹
۹۱۰
۹۱۱
۹۱۲
۹۱۳
۹۱۴
۹۱۵
۹۱۶
۹۱۷
۹۱۸
۹۱۹
۹۲۰
۹۲۱
۹۲۲
۹۲۳
۹۲۴
۹۲۵
۹۲۶
۹۲۷
۹۲۸
۹۲۹
۹۳۰
۹۳۱
۹۳۲
۹۳۳
۹۳۴
۹۳۵
۹۳۶
۹۳۷
۹۳۸
۹۳۹
۹۴۰
۹۴۱
۹۴۲
۹۴۳
۹۴۴
۹۴۵
۹۴۶
۹۴۷
۹۴۸
۹۴۹
۹۵۰
۹۵۱
۹۵۲
۹۵۳
۹۵۴
۹۵۵
۹۵۶
۹۵۷
۹۵۸
۹۵۹
۹۶۰
۹۶۱
۹۶۲
۹۶۳
۹۶۴
۹۶۵
۹۶۶
۹۶۷
۹۶۸
۹۶۹
۹۷۰
۹۷۱
۹۷۲
۹۷۳
۹۷۴
۹۷۵
۹۷۶
۹۷۷
۹۷۸
۹۷۹
۹۸۰
۹۸۱
۹۸۲
۹۸۳
۹۸۴
۹۸۵
۹۸۶
۹۸۷
۹۸۸
۹۸۹
۹۹۰
۹۹۱
۹۹۲
۹۹۳
۹۹۴
۹۹۵
۹۹۶
۹۹۷
۹۹۸
۹۹۹
۱۰۰۰

فهرست

۱۷ سرآغاز
محمدجواد کسائی

۲۱ تبارشناسی
۲۳ پدرم؛ به قلم حسن کسائی
۳۴ نیای مادری (عبدالجواد حسینی)
۳۵ مادر (همدم شاه‌علایی)

۳۷ پای صحبت
۳۹ گفت‌وگوی شهلا آذری با حسن کسائی

۶۵ گفته‌ها و نوشته‌ها
۶۷ حسین بنی‌احمد
۶۹ فرامرز پایور
۷۰ احمد پژمان
۷۱ علی تجویدی
۷۳ بیژن ترقی
۷۷ محمد حقوقی
۸۱ روح‌الله خالقی
۸۱ حسین دهلوی
۸۳ محمود ذوالفقون
۸۴ محمدرضا زینعلی
۹۳ ساسان سپنتا
۹۹ محمدرضا شجریان

فرهنگ شریف	۱۵۴
فریدون شهبازیان	۱۵۵
حسین علیزاده	۱۵۹
حسین عمومی (خواننده)	۱۱۳
فرهاد فخرالدینی	۱۱۷
شاهین فرهت	۱۲۲
کریم فکور	۱۲۵
اردشیر کامکار	۱۲۷
مصطفی کاویانی	۱۲۹
محمد رضا لطفی	۱۳۵
مظاهر مصفا	۱۵۱
ضیاء موحد	۱۵۳
میرعلیرضا میرعلینقی	۱۵۵
حسن ناهید	۱۵۹
پویا نکویی	۱۶۰
بهمن هیربد	۱۶۴
۱۶۷ خاطره‌ها؛ به قلم حسن کسایی	
بی نیازی عاشق	۱۶۹
تحصیل موسیقی در ایتالیا	۱۷۰
تخم مرغ یک قران	۱۷۱
صبا دوم شده!	۱۷۱
دختر بافنده و عیسی بهادری	۱۷۳
رسم جامعه در تکریم هنرمندان	۱۷۳
میراث خوش نویسی	۱۷۳
مسلط‌ترین از نظر صبا	۱۷۶
ماجرای سه‌تار «همدم»	۱۷۷
نمایش حماسی-موزیکال در باغ چهلستون	۱۷۷
از کوپا تا کوجان	۱۷۹
یادی از دوست دیرینم مهدی ناظمی	۱۷۹
صبح عالی به خیر	۱۸۱
یکی از خاطرات فراموش نشدنی زندگی من	۱۸۱
آتش به جان‌ها	۱۸۳
سر پلِ تجریش	۱۸۴

۱۸۴	ناآشنای من بشنو نوای من	۱۸۴
۱۸۵	درس عبرت	۱۸۵
۱۸۶	کنسرت دبیرستان سعدی	۱۸۶
۱۸۶	دیدار با بنی کارتر	۱۸۶
۱۸۷	مناسب خوانی یک باغبان	۱۸۷
۱۸۸	زیرینای ذوق و موسیقی من	۱۸۸
۱۸۹	آقای راننده رادیو را خاموش کرد	۱۸۹
۱۸۹	امتحان آواز	۱۸۹
۱۹۰	راستی چه باید کرد؟	۱۹۰
۱۹۰	روزهای خوش در حضور ادیب خوانساری	۱۹۰
۱۹۱	آخرین دیدار با رضا محجوبی	۱۹۱
۱۹۱	با دوستان یکرنگ	۱۹۱
۱۹۲	هنوز صدای روح انگیز در گوشم طنین انداز است	۱۹۲
۱۹۳	ابوالحسن خان صبا در سفر اصفهان	۱۹۳
۱۹۵	سه تفنگدار در محضر قمرالملوک وزیری	۱۹۵
۱۹۷	سفر با بنز به جای اتوبوس	۱۹۷
۱۹۷	تک نوازی همایون و عکس العمل داوود پیرنیا	۱۹۷
۱۹۹	ز اسباب حجره، درش مانده باقی	۱۹۹
۲۰۱	نخستین دیدار با صبا	۲۰۱
۲۰۲	اولین جلسه درس	۲۰۲
۲۰۲	سلام	۲۰۲
۲۰۳	پیرمردنی نواز	۲۰۳
۲۰۳	قهوه خانه سید ابوالقاسم	۲۰۳
۲۰۵	فلوت هندی	۲۰۵
۲۰۵	سوتک گلی	۲۰۵
۲۰۵	دومین اجرا در رادیو	۲۰۵
۲۰۶	پدرم! اختیاری در کار نیست	۲۰۶
۲۰۷	علی آقا شهناز	۲۰۷
۲۰۸	دلکش و تاج	۲۰۸
۲۰۹	نشان لیاقت هنری	۲۰۹
۲۰۹	ماجرای کوه	۲۰۹
۲۱۰	استاد چشم‌ها را بستند	۲۱۰
۲۱۱	گران بهاترین پاداش	۲۱۱
۲۱۱	خاطره‌ای زشت	۲۱۱

۲۱۱	تیشه را برد بالا	۲۱۱
۲۱۲	تاج در تاج	۲۱۲
۲۱۳	شبی با گل نراقی	۲۱۳
۲۱۴	ادیب خوانساری و مهدی نوایی	۲۱۴
۲۱۵	دیدار با معیرالممالک	۲۱۵
۲۱۵	نیش قلم نقاش	۲۱۵
۲۱۷	وقتی پهلوان می‌گرید	۲۱۷
۲۱۹	گفت و گوی رادیویی	۲۱۹
۲۲۱	سلامی چو بوی خوش آشنایی	۲۲۱
	گفت و گوی بهمن بوستان با حسن کسایی	
۲۲۱	قسمت اول	۲۲۱
۲۲۴	قسمت دوم	۲۲۴
۲۲۷	خاطره در سخن دیگران	۲۲۷
۲۲۹	ابراهیم قنبری مهر	۲۲۹
۲۳۰	آذر پژوهش	۲۳۰
۲۳۲	اکبر گلپایگانی	۲۳۲
۲۳۳	اسماعیل نواب صفا	۲۳۳
۲۳۶	حسین عمومی (نوازنده نی)	۲۳۶
۲۳۸	فخری ملک‌پور	۲۳۸
۲۳۹	بیژن ترقی	۲۳۹
۲۴۰	پرویز یاحقی	۲۴۰
۲۴۲	جلال ذوالفنون	۲۴۲
۲۴۳	جلیل شهناز	۲۴۳
۲۴۳	حسین علیزاده	۲۴۳
۲۴۵	رضوان مجلسی‌پور (کسایی)	۲۴۵
۲۴۹	عبدالوهاب شهیدی	۲۴۹
۲۵۱	علی صبا	۲۵۱
۲۵۲	فرامرز پایور	۲۵۲
۲۵۳	کسایی از زبان سایه	۲۵۳
	گفت و گوی میلاد عظیمی با امیر هوشنگ ابتهاج (سایه)	
۲۶۱	لیلی کسایی	۲۶۱
۲۶۴	محمد طاهرپور (طاهرزاده)	۲۶۴

مرتضی احمدی	۳۴۵
اسماعیل ادیب خوانساری	۳۴۵
منتخب اسفندیاری (همسر ابوالحسن صبا)	۳۴۶
محمد اسماعیلی	۳۴۶
ارفع اطراپی	۳۴۶
بهرروز الوندی پور	۳۴۶
غلامحسین امیرخانی	۳۴۶
ابراهیم باستانی پاریزی	۳۴۷
رحمت الله بدیعی	۳۴۷
مهدی برکشلی	۳۴۷
سیمین بهبهانی	۳۴۷
بهمن بوستان	۳۴۷
مسعود بهنود	۳۴۸
جهانبخش یازوکی	۳۴۸
فرامرزی پایور	۳۴۸
افلیا پرتو	۳۴۸
احمد پژمان	۳۴۸
مصطفی کمال پورتراب	۳۴۹
داریوش پیرنیاکان	۳۴۹
جلال تاج اصفهانی	۳۴۹
علی تجویدی	۳۵۱
بیژن ترقی	۳۵۱
صدیق تعریف	۳۵۱
فضل الله توکل	۳۵۱
اسماعیل تهرانی	۳۵۲
ارشاد تهماسبی	۳۵۲
سعید ثابت	۳۵۲
علی جهاندار	۳۵۲
محمد حقوقی	۳۵۲
مرتضی حنانه	۳۵۳
محمد حیدری	۳۵۳
روح الله خالقی	۳۵۳
همایون خرم	۳۵۳
حسین خواجه امیری (ایرج)	۳۵۳

۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	عباس خوشدل	۳۵۴
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	محمود خوشنام	۳۵۴
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	ناهید دایی جواد	۳۵۴
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	محمود دولت آبادی	۳۵۵
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	علی دهباشی	۳۵۵
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	حسین دهلوی	۳۵۵
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	جلال ذوالفنون	۳۵۵
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	محمود ذوالفنون	۳۵۵
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	انوشیروان روحانی	۳۵۷
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	شهرداد روحانی	۳۵۷
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	کامبیز روشن روان	۳۵۷
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	عبدالحسین زرین کوب	۳۵۷
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	کیوان ساکت	۳۵۷
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	ساسان سپنتا	۳۵۷
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	مهدی ستایشگر	۳۵۸
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	حسام الدین سراج	۳۵۸
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	کورس سرهنگ زاده	۳۵۸
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	محمد تقی سعیدی	۳۵۹
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	ملیحه سعیدی	۳۵۹
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	علی اصغر شاه زیدی	۳۵۹
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	محمد رضا شجریان	۳۵۹
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	فرهنگ شریف	۳۵۹
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	علی اکبر شکارچی	۳۶۰
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	فریدون شهبازیان	۳۶۰
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	جلیل شهناز	۳۶۰
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	عبدالوهاب شهیدی	۳۶۰
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	منصور صارمی	۳۶۰
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	داریوش صفوت	۳۶۱
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	سید محمد طاهرپور (طاهرزاده)	۳۶۱
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	هوشنگ ظریف	۳۶۱
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	احمد عبادی	۳۶۱
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	مرتضی عبدالرسولی	۳۶۳
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	هاییل علی أف	۳۶۳
۲۹۷	آهنگنامه آن مجید ریسه	حسین علیزاده	۳۶۳

۳۶۳	حسین عمومی (خواننده)	۳۶۳
۳۶۳	حسین عمومی (نوازنده نی)	۳۶۳
۳۶۴	منوچهر غیوری	۳۶۴
۳۶۴	فرهاد فخرالدینی	۳۶۴
۳۶۴	بهمن فرمان آرا	۳۶۴
۳۶۴	شاهین فرهت	۳۶۴
۳۶۴	هرمز فرهت	۳۶۴
۳۶۵	فرهنگ فرهی	۳۶۵
۳۶۵	کریم فکور	۳۶۵
۳۶۵	ابراهیم قنبری مهر	۳۶۵
۳۶۵	منوچهر قدسی	۳۶۵
۳۶۶	علیرضا قربانی	۳۶۶
۳۶۶	کریم قربانی	۳۶۶
۳۶۶	رامیز قلی اف	۳۶۶
۳۶۶	یدالله کابلی خوانساری	۳۶۶
۳۶۶	بنی کارتر	۳۶۶
۳۶۷	مارگاریتا ایوانوونا کاراتگینا	۳۶۷
۳۶۷	اردشیر کامکار	۳۶۷
۳۶۷	پشنگ کامکار	۳۶۷
۳۶۷	هوشنگ کامکار	۳۶۷
۳۶۷	محمدعلی کشاورز	۳۶۷
۳۶۷	رای کوودر	۳۶۷
۳۶۹	محمدعلی کیانی نژاد	۳۶۹
۳۶۹	اکبر گلپایگانی	۳۶۹
۳۶۹	نادر گلچین	۳۶۹
۳۶۹	داوود گنجه ای	۳۶۹
۳۶۹	محمد رضا لطفی	۳۶۹
۳۷۰	محمود محمودی خوانساری	۳۷۰
۳۷۰	نصرالله مدقالچی	۳۷۰
۳۷۰	ناصر مسعودی	۳۷۰
۳۷۰	جمشید مشایخی	۳۷۰
۳۷۱	نادر مشایخی	۳۷۱
۳۷۱	حسن مشحون	۳۷۱
۳۷۱	مظاهر مصفا	۳۷۱

محمدحسن بیوک معیری (رهی معیری)	۳۷۱
اسدالله ملک	۳۷۱
جهانگیر ملک	۳۷۲
فخری ملک پور	۳۷۲
ضیاء موحد	۳۷۲
محمد موسوی	۳۷۲
شهرام میرجلالی	۳۷۲
میرعلیرضا میرعلینقی	۳۷۳
فریدون ناصری	۳۷۳
شهرام ناظری	۳۷۳
حسن ناهید	۳۷۳
منصور نریمان	۳۷۳
علی نصیریان	۳۷۴
تورج نگهبان	۳۷۴
اسماعیل نواب صفا	۳۷۴
مرتضی ورزی	۳۷۴
جلال الدین همایی	۳۷۴
منوچهر همایون پور	۳۷۴
پرویز یاحقی	۳۷۵
احسان یارشاطر	۳۷۵

۳۷۷ گاه شمار زندگی و موسیقی

۳۸۳ منابع و نمایه

۳۸۴ منابع

۳۸۸ نمایه

۴۰۳ یادبودها

سیدمحمدجواد کسایی (پدر)، اواخر دهه ۲۰، اصفهان

پدرم

به قلم حسن کسائی

پدر در خانواده فقیری در محله بیدآباد اصفهان به دنیا می‌آید. بعد از سه دختر، پسری به دنیا می‌آید که اسمش را می‌گذارند «محمدجواد». دو سالش می‌شود و بر اثر بیماری می‌میرد. باز پسر دیگری به دنیا می‌آید و اسمش را می‌گذارند محمدجواد. بعد هم یک دختر دیگر، که جمعاً چهار تا خواهر می‌شوند و یک برادر.

بچه‌ها با زندگی فقیرانه‌ای بزرگ می‌شوند. پدر من به سن ۱۷ سالگی خیلی قوی و ورزشکار بوده است. زورخانه می‌رفته و اهل ورزش باستانی بوده. یک روز یکی از پهلوانان بنام محله میدان کهنه اصفهان به محله بیدآباد می‌آید و بعد از اینکه در زورخانه ورزش می‌کند، دستش را جلوی میدان دار زورخانه دراز می‌کند که با هم کشتی بگیرند. پیداست وقتی که یک جوان بخواهد با مردی ۵۵-۵۴ ساله کشتی بگیرد، نتیجه‌اش معلوم است. در واقع می‌خواسته که میدان دار این زورخانه را که پدر من هم در آن ورزش می‌کرده، به اصطلاح کشتی‌گیرها کنف کند.

پدر آن روز بالای گود نشسته بوده و ورزش نمی‌کرده، ولی وقتی می‌بیند که آن جوان این ناجوانمردی را می‌کند، بلند می‌گوید که اینجا نوچه‌هایش هستند، اگر من را زمین زدی، بعد با ایشان کشتی بگیر.

از قضا پدر من این پهلوان را از زمین بلند می‌کند و وقتی که به زمین می‌کوبدش، دستش از آرنج می‌شکند و استخوانش بیرون می‌زند. غوغایی می‌شود و پدر را از زورخانه رد می‌کنند، و به او می‌گویند که دیگر نباید در این شهر بمانی وگرنه چنین و چنان....

این است که می‌آید و عزم سفر می‌کند. تمام پولی که می‌توانند برایش تهیه می‌کنند، دو تومان می‌شود. دو تومان آن زمان را می‌گذارد در جیبش و با یک قافله حرکت می‌کند. پدرش همین یک فرزند پسر را داشته است. دم دروازه تهران قافله حرکت می‌کرده. پدر بزرگ ما اذان می‌گوید و قرآن می‌خواند و قرآن را سر دستش می‌گیرد. پسرش را می‌بوسد. پدرم می‌گفت تا چشم کار می‌کرد و برمی‌گشتم و نگاه می‌کردم، می‌دیدم که قرآن را سردست گرفته و از ریش‌های سفیدش اشک می‌ریزد.

حسن کسایی در کودکی

پدر با این قافله راهی می‌شود. شرح مبسوطی دارد. چقدر مشکل بوده است راه رفتن و خوابیدن در این بیابان‌ها. تا اینکه می‌رسند به تهران، و از تهران به رشت. در شهر رشت، اتاقی در کاروان‌سرای می‌گیرد به شبی ۱۰ شاهی. دو، سه روزی می‌گذرد تا اینکه می‌بیند دو زار بیشتر ندارد، و اگر این هم تمام بشود، نه دیگر غذایی می‌تواند تهیه کند و نه جای استراحتی دارد. راهی بازار رشت می‌شود. در بازار تاجری را می‌بیند که نشسته و چندین منشی در حجره‌اش مشغول به کار هستند. از یکی، دو، سه پله بالا می‌رود و سلام می‌کند. وقتی می‌بیند که او سید است، جلوی پایش بلند می‌شود، احترام می‌گذارد و می‌پرسد چه فرمایشی داری؟ پدر من می‌گوید که من از سادات اصفهان هستم و اینجا پی کار می‌گردم. سه، چهار کلاس هم سواد دارم. اگر کاری به من بدهید، با کمال صداقت و امانت برایتان انجام می‌دهم. حاجی تاجر وقتی می‌فهمد که کار می‌خواهد، دیگر سرش را پایین می‌اندازد و مشغول محاسبات خودش می‌شود. بعد از مدتی سرش را بلند می‌کند و می‌گوید که آفاسید من باید استخاره کنم. پدر تسبیح را دراز می‌کند و می‌گوید بفرمایید. در جواب می‌گوید که نه! استخاره من بایستی بعد از دو رکعت نماز صبح و با قرآن باشد.

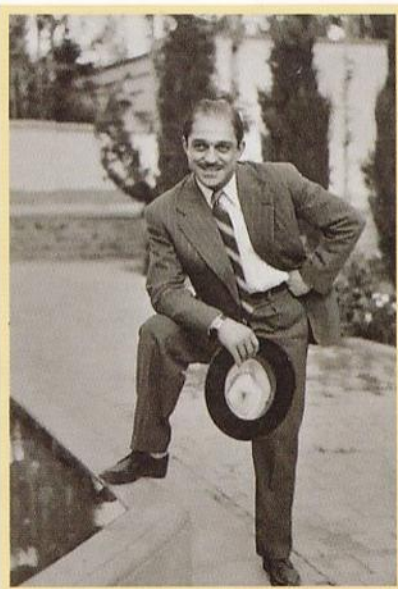
نشانی خانه آن مرد تاجر را پدر من می‌گیرد و با نگرانی شب را می‌خوابد و صبح با هزار امید خانه را پیدا می‌کند. در را می‌زند. پیشخدمت خانم می‌آید و در را باز می‌کند. می‌گوید به آقا بگویید که سید است، آمده است جواب استخاره را بگیرد. تا آن پیشخدمت می‌رود و برمی‌گردد، می‌گفت به من به اندازه یک سال نمود کرد، و در دلم دعا کردم که نکنند یک وقت استخاره بد بیاید! برمی‌گردد و می‌گوید آقا استخاره کردند و بد آمده است.

پدر من از ته این کوچه تا سر کوچه که می‌آید - که به اندازه ۲۰ متر بیشتر نبوده - گفت: نصف استکان از چشم من اشک آمد. دل شکسته آمدم. حتی نمی‌دانستم کجا می‌روم. گفت رسیدم زیر یک بازارچه یکی از این مغازه‌ها، یک دهنه بود و پیرمردی که عبا فروشی داشت، در آنجا نشسته بود. وقتی دید من این‌طور گریه می‌کنم، صدا زد و گفت: سید بیا ببینم. گفت تو را چه می‌شود که به این حالی؟ گفتم: حال من این است و هیچ‌کس را اینجا ندارم. گفت: چیزی برای امانت داری که پیش من بگذاری، و من هم به تو دو تا عبا بدهم که برای فروش به بازار ببری؟ گفتم: من فقط این بقچه را دارم که یک دست لباس در آن است. گفت: خیلی خوب، همین را بگذار اینجا. دو تا عبا به من داد و گفت: این یکی هفت تومان و آن یکی هشت تومان، برو ببینم چه کار می‌کنی. پدرم گفت من عبا را بردم بازار، فروختم، و برای ساعت سه و نیم بعد از ظهر برگشتم و ۱۵ تومان و ۳۰ شاهی گذاشتم جلوی پیرمرد.

پیرمرد گفت: این مغازه که می‌بینی، اینجا تو باشی یا نباشی، این چراغ را من روشن می‌کنم. تو باشی یا نباشی، این برنج را من می‌پزم. از جایی که می‌خواهی من کرایه‌ای از تو نمی‌خواهم، ولی باقی چیزها مثلاً گوشت، نان، برنج، روغن و... از این‌ها باید سهمت را بدهی. حالا اگر یک روز نداشتی، بعد فردایش یا پس فردایش... گفتم: چشم. شب برنج درست کرده بود، خوردیم و خوابیدیم.

شاید بتوان گفت در تمام تاریخ موسیقی ایران، کسائی از استثناهای هنر ماست. معمولاً کسائی را در عرصهٔ موسیقی می‌شناسند، ولی نزدیکان کسائی می‌دانند که او به چندین هنر آراسته است. غیر از ساز نی و آشنایی با سازهای دیگر مانند سه‌تار یا آواز، استعدادهای فراوانی دارد. کسائی بسیار باهوش است؛ یک هوش فوق‌العاده و نبوغ استثنایی از او هنرمندی ساخته که شاید قرن از پس قرن برود و نظیر او پیدا نشود.

امیر هوشنگ ابتهاج (سایه)

آشارات هنر موسیقی

9 786229 850596

مرکز موسیقی پتهوون شیراز